

Jag minns..

Gräfsnäs slott var förmodligen den största inspirationskällan till mitt historieintresse. Jag är född i Stockedalen, Hålanda socken, men uppväxt i Gräfsnäs. Slottsruinen inspirerade till läsning av slottets historia redan i unga år. Till en början var intresset störst kring slottets ägare etc, men sedan blev jag mer och mer intresserad av torpen och gårdarna runt omkring och de människor som bebodde dem.

✂ av Eva Karlsson

Min mor tog med mig på en studiecirkel om Gräfsnäs. Den leddes av Åke Imark. Med på cirkeln var bland andra Börje Gustavsson från Gräfsnäs. Något år senare började vi tillsammans med några andra intresserade personer inventera torp och gårdar. Vi läste mikrofilmade husförhörslängder och antecknade uppgifter om brukare och övrigt vi fick reda på om varje torp. Vi inventerade de torp och gårdar som legat under Gräfsnäs slott i Erska och Hålanda socknar och i Långared västra (Risveden). På vårar och somrar var vi ute i skogar och marker för att leta reda på husgrunder. Jag var väl omkring 14 när vi började och det var härliga år.

Bjärke hembygdsförening rustade i slutet av 1970-talet upp soldattorpet i Gräfsnäsparken och öppnade det för visningar. Där var jag med och hjälpte till. Men det kom att bli i Långareds hembygdsförening som jag fick en styrelsepost. Jag blev invald 1979. År 1980 flyttade jag till Långareds församling, närmare bestämt till Backås - en liten gård (f d torp) belägen i närheten av stationssamhället Anten. Aktiv i Långareds hembygdsförening var också Ingemar Thorén och det var han som lärde mig släktforsknings grunder. I arbetet med torpinventeringarna hade lusten kommit att leta reda på mina släktingar. Min man och jag började forska i Långareds och Hålanda socknar, där vi båda har för-

Foto: Dick Aspenstedt

Det var Gräfsnäs slott som ursprungligen väckte Eva Karlssons intresse för historia.

fäder i det område som kallas Risveden. Min farmor, i dag 87 år, har berättat mycket om sina förfäder på torpen Hagen, Marberg och Rösåsen. Hennes mor kom från Torslanda socken i Bohuslän och där har det varit spännande att forska. En släkting till mig har forskat där och bland annat funnit en präst vid namn Lars Jonsson Kolleback, född 1636.

Båda mina föräldrar och min man har deltagit i efterforskningarna så det har blivit en riktig familjeangelägenhet. Min morfar härstammar från Småland, Pjätteryds sn. Flera av hans syskon utvandrade till Amerika. Jag har inte hunnit att forska så mycket om dem, men jag har träffat några av min mors kusiner från USA och hjälpt dem med upplysningar från Småland.

Historieintresset växte och 1985 tog jag tjänstledigt och studerade historia vid universitetet i Göteborg. I ämnet ingick ekonomisk historia, vilket jag fann särskilt intressant. Där fick jag lära mig svensk agrarhistoria och fick ökade kunskaper om bl.a. indelningsverket och jordnaturer (krono-skatte-frälse). Dessa kunskaper är också bra att ha vid släktforskningen.

År 1987 fick jag en tjänst på Alingsås kommun med anknytning till mina intressen. Det var ett jobb som arkivassistent, senare omändrad till en kommunarkivariefjänst. Kommunarkivet innehåller handlingar fr o m

1863 då kommunerna bildades. De kommunala arkiven avspeglar den moderna samhällsutvecklingen, uppbyggnaden av såväl den sociala sektorn (skola, vård, omsorg) som den tekniska (gator, renhållning, vatten och avlopp). Här finns också en del material som kan intressera släktforskaren, bland annat skolbetyg och handlingar i de sociala arkiven. De flesta handlingar i kommunarkivet är öppna för forskning.

Ett arkiv som jag funnit vara särskilt intressant är Bjärke elförenings arkiv. Arkivet innehåller handlingar från de lokala föreningar som startade elektrifieringen på landsbygden. Jag är imponerad av de människor som i föreningsform åtog sig detta arbete - att anskaffa elström till sina hus och gårdar. Detta, tycker jag, är ett bra exempel på intressant forskning i 1900-tals historia.

Mitt arbete som arkivarie och att jag är nybliven tvåbarnsmor gör att släktforskningen ligger nere just nu. Dessutom är jag inte någon renodlad släktforskare utan väl så intresserad av människornas villkor i gångna tider, av arkeologi, bebyggelsehistoria och av allmän historia. Men det skall bli mycket roligt att berätta om släktens öden och äventyr för mina barn när de blir litet större.